

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI; VOESTE ȘI VEI PUTEA.”

C. A. ROSETTI

DIRECTOR:

GENERALUL NICOLAE PETALA

REDACTIA, B-dul Elisabeta, 36

București, 11 Septembrie, 1927

ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36

ANUL VII, Nr. 206
Apare în fiecare Duminică.

CULTURA POPORULUI ȘI CULTUL PATRIEI

MARIN ȘTEFĂNESCU
PROFESOR UNIVERSITAR
„PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI CULTUL PATRIEI”

Firea nu face sărituri. Ci ea își caută lumina și siguranța drumului. Și astfel se face că, în această căutare, ea trece prin felurite chipuri, cari nasc unele din altele, și se sprijinesc unele pe altele. O stare vine din alta, și o stare vestește pe alta. Uneori forma care vine nu este cea așteptată. Dar, oricum, ea vestește pe aceea care a fost și pe aceea care va să fie.

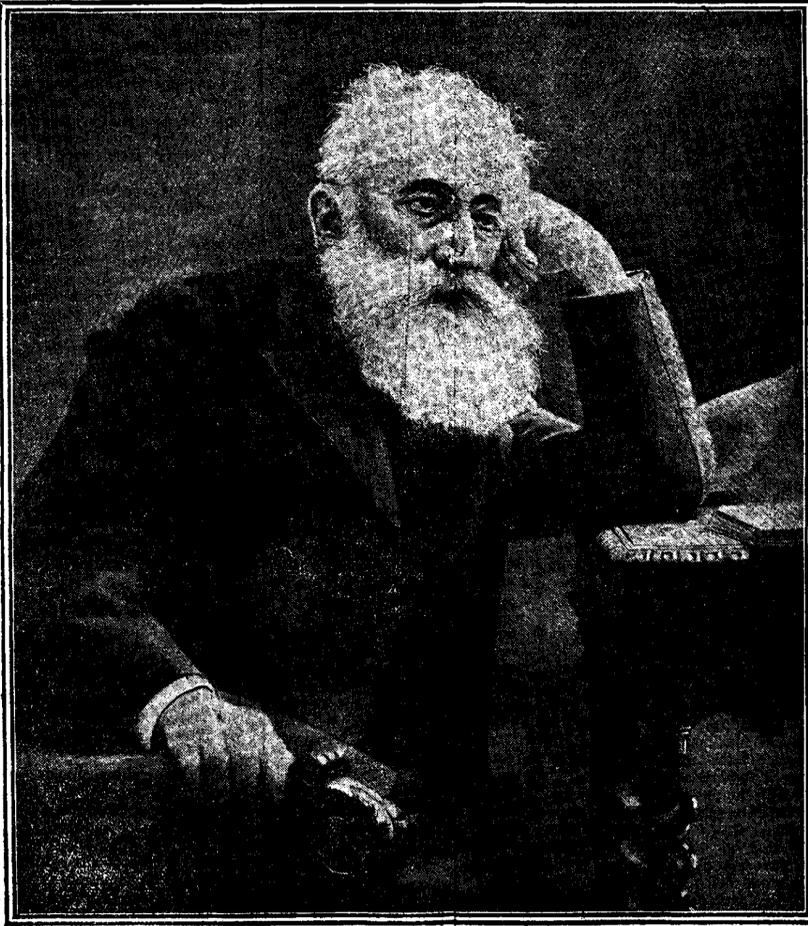
Pentru gândul, nedeslujit încă, al unirii tuturor românilor, și-a scris moldoveanul Miron Costin cărțile sale. Pentru deslășirea aceluiași gând, mitropolitul Andrei Șaguna a dat ființă, mai târziu, în Ardeal, societății „Astra”, numită „Asociația pentru literatura română și cultura poporului român”. Și ca o întărire a acestei societăți, un Grigore Brătianu a întemeiat la București, în vechiul regat, „Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor”. Iar în vremea luptelor din anul 1917, când treceau prin grele încercări, pentru a ne susține mai departe același cuget, d. general I. Manolescu a făcut, pe front „Casele naționale”. Și după război, înfăptuindu-se ei, era nevoie de trănicia ei. Atunci a pornit din Cluj, în Ardeal, „Cultura poporului”, prin sârghiștii d-ilor generali N. Petala și I. Anastasiu, și a d-lui profesor universitar V. Dimitriu, și a altor români. La această mișcare am luat și eu parte cu sufletul pe care îl trăisem la Liga culturală și la Casele naționale. „Cultura poporului” a lucrat la stingerea grevelor dușmane, dela începutul României reînțregite, și la răspândirea dragostei de țară. D-l general N. Petala a mai strălucit să avem și un ziar sau o foaie. Și acest ziar, numit „Cultura poporului”, și condus de d-sa, a folosit mult.

Dar în timpul din urmă era trebuință de o nouă societate românească. În zilele de acum ni se cere o cât mai mare dragoste de țară. Trebuia o societate, sau un grup de oameni, ca o biserică, unde să se propovăduiască iubirea de neam ca o credință, ca o religie a naționalismului, ca un cult al patriei. Și astfel, eu am făcut o chemare. Și au răspuns mulți români, împărțind aceași idee. Și printre ei au fost și vechii membri ai „Culturii poporului”. Și așa s'a născut asociația „Cultul patriei”.

Noi, la „Cultul patriei”, nu vorbim de rău vre-un anumit partid politic. Ci ne simim că primim ce este bun la toți. Cercetăm nevoile țării cu seninătate, fără patimă. Crezul nostru este înălțarea iubirii de Neamul românesc până la credința creștină, prin combaterea cu rost a răului, prin încurajarea binelui, prin întronarea cinstei, a dreptății și a muncii orânduite, prin formarea caracterelor sau a oamenilor de omenie. Voim o renaștere națională prin renașterea morală.

Să strângem răndurile bunilor români, ale oamenilor de ispravă. Și fim una în fața greutăților. Noi credem că Neamul românesc are o mare soartă pe această pământ. Dar mai credem că, pentru a avea parte de această soartă, el trebuie să fie vrednic de ea.

Și așa ziarul „Cultura poporului” apare, ca un tălc al „Cultului patriei”. La „Cultul patriei” se stabilește mai întâi, ca într-o școală, învățătura patriotismului. Apoi această învățătură se răspândește prin felurite căi la cei mulți, în masa poporului. Iar una din cele mai prețioase, între aceste căi, este foaia aceasta a „Culturii poporului”.

B. P. HASDEU

Au trecut — implinindu-se la 25 August anul acesta — 20 de ani, de la moartea celui mai puternic dintre fruntașii de până astăzi ai gândirii românești.

Nu mai 20 de ani. Și vorbim despre el, ca despre marii dispareți din veacul depărtat. Pentru că l-au uitat cei cari trebuia să nu l' uite. Pentru că l-am uitat toți.

Într-o vreme, în care puterile sufletului românesc de abia începuseră a se defini pe tărâmul cultural, vestindu-și însușirile de seamă, — Bogdan Petriceicu Hașdeu a strălucit ca filolog, ca istoric, ca literat, prin scântecul lui inteli-

gență, prin nemăsurata lui cultură, prin logica urmării și înălțării adevărilor științifice, prin adâncimea gândirii filosofice, prin tot ceea ce a putut da — fragmentar, cum i-a îngăduit frământata și mult încrezută lui viață — ca lucrări fără seamăn, de rară erudiție.

Amintirea pioasă a omului, a tristei lui vieți și a însemnătății lui ca mare și adânc cărturar, era o mare datorie, omenită.

Din inițiativa activului și bine îndrumatului ateneu popular „B. P. Hasdeu”, din Câmpina, această datorie păzuitoare a fost, cu smerenie, dar înimonoasă, la 28 August, în or-

șelul Câmpina, din apropierea Ploegștilor, în locul celui din urmă popas sufletesc al adânc îndureratului Hașdeu.

Peste două mii de oameni, din localitate și de mai departe, și-au apropiat sufletele și gândurile de marele dispărut.

Un alt mare erudit, dintre cei mai mari ai vremii noastre, d. profesor Nicolae Iorga, a evocat — cu darul d-sale de evocare și însuflețire a oamenilor și lucrurilor cari au fost — figura și meritele neprețuite ale marelui gânditor și erudit, care a intrat, câteva zeci de ani, cele mai înalte însușiri spirituale ale latinității noastre. CULTURA POPORULUI.

In Hașdeu vedem avântul românesc spre cele mai înalte adevăruri ale științei.

N. IORGA

(Cu prilejul comemorării de la Câmpina)

B. P. HASDEU

— Cu prilejul celor 20 de ani dela moartea lui — de VICTOR BILCIURESCU

La 25 August: acum, s'au implinit 20 de ani de când românica a fost văduită de unul din cei mai vrednici și mai alesi cărturari ai ei, de Bogdan Petriceicu Hașdeu, figura cea mai reprezentativă în vremea ei a geniului românesc, figură ce a însemnat, în domeniul culturii naționale și al scăpărilor de inteligență, cea mai superioară și mai rafinată exponență.

Despre Hașdeu s'au spus multe, și bune și rele, și în viață fiind și după moarte; unii l-au făcut bulgar pripășit în Basarabia, alții pahonț muscălesc și,

prin urmare, fără drept la titlul de noblete; mulți cred și azi că numai moartea lui l-a aruncat în brațele spiritismului, că adevăratul izvor al poeziei lui începe dela această moarte; că a contestat geniul lui Eminescu; că aver-siunea lui împotriva Rusiei mergea așa de departe în cât, dacă ar fi trăit în vremea marelui război, ar fi fost cu siguranță de partea adversarilor acestei Rusii ori cine ar fi fost ei; că avea obiceiul de a începe multe însă termina puține, și alte ponoase cam de calibrul acestora.

În rândurile ce urmează, vreau

să restabilesc adevărul, ba consider chiar că sunt unul dintre aceia ce au această obligațiune, această îndatorire morală.

De scoarea originii bulgărești sau muscălești, nu se poate ține seamă; și consider drept copilărie o explicație asupra acestor versiuni fantastiche cari, de și au circulat când-va, n'au putut totuși prinde consistență decât poate în mintea unor interesați, cari urmăreau cât de cât să întunece o lumină ce se încăpățâna să strălucească tot mai vie cu fiecare altă nouă zi.

Afară de acești interesați, toată lumea știe că adevărata pronunțare a numelui este Hașdeu și nu Hajdeu de unde-i trageau detractorii originea bulgărească, și că Hașdeu a semnat și tatăsău, cavalerul Alexandru Hașdeu, și moșu său, Tadeu Hașdeu. Afară de ei, toată lumea mai știe că prin Petriceicu, Hașdeii se înrudesc cu familia domnitoare moldovenească cu același nume, și că despre noblețea lor a vorbit până deunăzi vechiul conac boeresc dela Cristinești din Basarabia, care păstra, într-una din sălile principale, pictura murală

a celui mai de seamă Hașdeu, străbunii lui Bogdan și ai lui.

Dar în privința scoarea interesată despre originea lui slavonă, iată ce spune singur în prefața ce o scrie pentru *Studiile* regretatului lui elev, N. I. Apostolescu:

Născut peste Prut, crescut în atmosfera cea muscălească țarodoxă, pe care am detestat-o pretutindeni și am urât-o totdeauna: în liceu, la universitate, în cercuri culturale, eu n'am iubit nici un profesor, considerându-l pe toți ca dușmani, numai și numai pentru că erau muscăli. Singurul meu dascăl a fost tatăl meu, dela care prin jubire am învățat a fi român și creștin.

Câmpina 9 Aug. 1904
B. P. HASDEU

Apostolescu are, în această privință, același mod de a vedea mai în toate publicațiile lui, în cari vine vorba despre Hașdeu; și ca să se vadă de câtă autoritate se bucura elevul în ochii profesorului, iată încheierea lui Hașdeu la aceeași prefață de mai sus:

Approape de marginea vieții pă-mântești, eu mă bucur că, în privința

întregii mele activități literare și științifice, te las pe d-ta uncul meu urmaș direct; nimenea nu m'a înțeles contra lui Dumnezeu, o singură îndoaială despre nemurirea sufletului.

Spuneam mai sus, că Hașdeu a fost bănuț de a fi devenit spiritist numai dela moartea lui. Să-l lăsăm să desminte singur această versiune, reproducând fragmentul relativ din studiul său: *Ipnostismul în spiritism*.

Iată-l:
Printr'un asemenea simțământ intim, prin acest fel de autopatie, eu unul am fost spiritist totdeauna, spiritist totdeauna a fost tatăl meu Alexandru, spiritist a fost totdeauna bu-nicul meu Tadeu și... cum să zic?... nu-mi vine a crede că va fi fost vreo-dată un Hașdeu nespiritist.

Și mai departe:
Sunt totuși — unii mi-au spus-o în față, alții mi-au șoptit-o la ureche, unii mi-au spus că o șoptesc alții — sunt mulți cari susțin că eu m'as fi făcut spiritist numai după moartea, adică după așa zisa moarte a fiicei mele. Am scris în viață mult, foarte mult, de aceea poate printre cele multe scris de mine vor fi des-

PENTRU SATELE NOASTRE

de Stella Prof. R. Vlădescu

Priveliștea satelor noastre mă înduioșază până la lacrimi, prin așezarea lor în poala muntelui, ori în mijlocul câmpului roditor, sau agățate de stânci, cu bisericuța în mijlocul cimitirului, școala vâruții și primăria, lângă care veghează caraula. Femeile, încovoiate sub greutatea cofelor de apă, urcă drumul anevoic, iar fete sprintene aduc vaca dela cireadă, glumind voios cu coșaii cari vin în urma lor.

Copiii zburdă pe drumul acoperit de praf, iar bătrânii se strâng la o cinzeacă de rachiu, în colțul crâșmei. Învățătorul îi ajunge și într-o clipă iată pe notar, primar, perceptor în jurul aceleiași mese, unde va poposi și jandarmul. Acasă, gospodinele grăbesc după vreascuri, să dea zor la mămăliga, laptele muls își așteaptă rândul la prins pe poliță, iar pe mășuta cu trei picioare stau solnița, o strachină cu oțet, vreo zece fire de usturoi verde și un blid de urzici tocate.

Noaptea se lasă pe nesimțite și într-o firidă licărește un muc de lumânare, în timp ce gospodarii rup din mămăligă și moae în zeama de oțet, mușcând din usturoi.

Căinii latră'n bățătură, luna iese pe'n-delete de după deal, iar cei ai casei își văd de culcus, unii pe prispă, alții pe clăia de fân, cei mici lângă mamă pe un pățuc de scânduri, acoperit c'o folioasă de zdrețe. Într'un colț, stă cloșca pe ouă; după ușă, gunoiul; iar din hârdul cu lătruri, soarbe lacom un dulău flămând.

Nu se mai aude decât freacă-tul frunzelor și murmurul apelor, veșnic călătoare, căci totul a intrat în stăpânirea somnului aducător de puteri noi și de vi-suri ce pun alinare în sufletul acelor cari în viață au parte mai mult de zbucium. La al doilea cântec al cocoișilor, totul se trezește; zvon de viață începe iarăși prin curți; scârțâitul carelor își începe iarăși cântecul pe drumuri urmărite de lătratul mai domol al câinilor, în timp ce zările se albește tot mai mult deasupra furnicarului de muncitori eșiți la câmp.

Începe iarăși truda celor plecați asupra câmpului, cari pe plug, cari pe sapă, — oameni sărmani, a căror statornicie n'ea păstrat limba, portul, datinele și credința strămoșească. Toate comorile neamului de ei au fost păzite cu sfințenie; a lor este această mare cinste, căci, legați de pământul strămoșesc mai puternic decât cei dela orașe, ei au știut a prețui moștenirea bătrânilor, nouă țărgoveșilor. În graiul lor nu s'au putut strecura vorbe străine și în portul lor târziu de tot a prins surtucul la bărbați și rochia la femei, în locul sumanului și al catrinței.

Câtă duiosă poezie în satele noastre!
Și când noaptea se mai aude fluierul doinind, apoi ai vrea să stătea vremea în loc, să te imbești de parfumul nopților de vară, de tot farmecul Naturii, al celei mai darnice Naturi.

Poate că beția aceasta, însă, care a inspirat poezilor și pictorilor opere nemuritoare, a făcut ca satele noastre să rămână așa de inapoiate. Țăranii noștri tră-

esc față de cei din țările apusului într-o adevărată mizerie. Ei nu știu să se îngrijească pe ei, necum vitele lor. Hrana țărănușii este insuficientă și de proastă calitate. Nu doar că pro-sele le-ar lipsi; dar câte femei știu a prepara o mâncare hră-nitoare din legume aduse din grădină?

Și apoi românul — vorbesc de cel din vechiul regat — nu știe a prețuia dintre cele mai folositoare legume: cartoful. Faso-lea singură e în mare cinste, apoi vin castravetele verde și murat, usturoiul și ceapa, varza și ardeul.

Oțetul e singurul condiment de care țărana se servește pentru a drege măcările. Ba mai e unul: boiava de ardei. Oțele sunt puține, căci păsările mănâncă porumb din greu și nu-i dă mâna ficăruia să fie prea multe; rațele și găștele fug la iaz și vin înapoi numai jumătate; curcile se cresc anevoic, iar de epuri de casă, gura românului nu se atinge! Vacă țin cei chia-buri, oile și caprele încărcă cu-rând, de nu știe bietul om cu ce să-și ție zilele.

Bățătura stă nemăturată, cu zilele; vitele împing porțile sub-rede ale grădinii și o muncă de luni e stricată într-o clipă. Să auzi tipete, ocări și bles-teme și să vezi ce de ciomege pe biată vacă flămândă! Șuri pentru vite ai să găsești la cei mai în-ștrâriți; ceilalți le lasă, bietele! Ia voia întâmplării. Și tot vita-i de vină! Românul, dei, se gră-bește spre crâșmă, unde-i strâns sfatul satului — și ce sfat! Să imbie fiecare la băutura și... toate merg la voia întâmplării.

Țăranul nostru nu știe cum să trăiască, atunci când e sănătos; nu știe să-și păzească sănătatea, nu știe și n'are cum să unde îngrijii de ea, când n'o mai are. Și-i lipsește orice distracție să-nătoasă, orice mijloc de a-și lu-mina mintea, aici când cinema-tograful și radiofonia sunt la îndemâna oricui. Ceeace Statul a realizat în satele noastre, prin crearea de școli, este imens, — dar nu putem aștepta totul dela Stat. Inițiativa particulară, socie-tățile cu caracter cultural își au rostul indicat în luminarea satelor și activitatea lor trebuie să se manifeste fără nici o întâr-ziere. A continua să lăsam pe țăran în întinerul neștiinței, este a pregeti un viitor tragic Poporului român, pe care vreden-ția acestui neam de viteji nu-l merită.

Învățătorii, preoții și ceilalți cărturari ai satelor au datoria să lupte pentru a se înființa la sate cât mai multe atenee popu-lare sau căminuri culturale, unde sătenii noștri să poată găsi hrana necesară sufletului și lumina trebuitoare minții, pentru îmbu-nătățirea stării lor gospodărești.

Și în multe părți ne va fi în-găduit să aduăgăm la vorbă și fapte, pornind o campanie de luptă contra boalelor și alcoolis-mului, prin sedințe cinematogra-fice ambulante și creiere de case de recreație în comunele ru-rale. Județul Buzău, în care un început e făcut, e primul pe listă.

Firește, aprecierile acestea sunt supuse discuției competente și unui larg examen. Este adevărat că versurile lui scrise după moartea lui, inspirate fiind nu-mai de acest trist eveniment, au un accent mai duios, mai miș-cător, decât cele publicate înaintea de pierderea geniei lui copile; dar ca înălțime de cugetare și colorit de imagini, cred că nimeni n'a găsit deosebire. Nici pastelul intitulat *Iarna*, nici satira *Multiplicamini*, scrise înaintea morții lui, nu sunt cu nimic mai prejos, sub raportul fondului și chiar al formei, jal-nicelor spovode de după marelui gol ce s'a produs în sufletul lui, între cele dinainte, cele trei mai de seamă rămân, netăgăduite: *Așteptând*, *Povestea crinului* și *Gaudeamus*.

Dau acei frânturi din unele și din celelalte pentru ca cetito-rul singur să compare și să a-precieze.

Reproduc *Din Iarna* și *Multiplicamini*, scrise înaintea morții lui, și doar în parte versuri din *Așteptând*, *Povestea crinului* și *Gaudeamus*, publicate cu prilejul acestei morți:

Credem că nu mai e nevoie de a stăruii mai departe și că și această bănuială e lămurită. Mai spuneam la început că unii îl consideră pe Hașdeu poet numai dela moartea lui.

Vorbind cu satenii

INTRE DOI SFATOȘI

— Prilej de tăineală sătească —

— Bună seara, d-le învățător! — Bună, bună, moș Istrate!... Ce-ți mai pasă! Ai ieșit în poartă de lavijă, în așteptarea unui tovarăș de vorbă... — D'apăii... dacă mi-am rostuit toată treaba!... Și adică, de ce n'ai fi chiar d-ta tovarășul meu de vorbă? — Despre partea mea așa vrea, da' știu bine că amândoi pierdem vremea de surda, din pricina neîncrederii d-tale în vorba mea. — Înțeleg eu unde vrei să bați d-ta, d-le învățător! la vorba de deunăzi cu scaldătoarea... — Chiar așa, moș Istrate. — Apăi n'ai dreptate, d-le învățător, că doar nu ți-ar plăcea să iau tot ce spui d-ta drept slovă de evanghelie! — Ba chiar așa, moșule, chiar slovă de evanghelie să-ți pară, fiindcă ce spun eu, dela alții e luat, dela alții mai mitoși și ca mine și ca d-ta. — La zece colea lângă mine. Așa... acum ascultă. O fi aici alții ai d-tale mai mitoși ca noi, nu tăgăduesc eu; da' vorba e că nu tot ce e dela alții se potrivește și la noi. Uite, de pildă, ceace spunea d-ta deunăzi, cu scaldătoarea, aveai dreptate, fiindcă nimeni nu poate tăgădui că scaldătoarea te mai răcorește; da' vezi că n'o avem la îndemână, așa că e s'o fi putând acolo unde ai văzut ori ai citit d-ta, dar aci la noi nu se poate, d-le învățător, vezi și d-ta că nu se poate. — Ba eu zic că se poate, dar nu vor oamenii, fiindcă nu vrei d-voastră, câțiva începători, să vă convingeți că e bine să ne scaldăm ori să ne îmbăim cât mai des cu puțință. — La oras, d-le învățător, că acolo e rostuit pentru îmbăiere; da' la noi aci cine stă de așa ceva!... — Iată unde te înșeli, moș Istrate. Vei fi crezând d-ta că trupul orășeneș e altfel decât trupurile noastre, ale ălor dela țară; că adică, unele ar avea nevoie de curățenie și altele nu? — S'ar putea să fie și așa, fiindcă orășenii sunt mai plăpânți ca noi. — Te'nșeli, moșule; toți avem nevoie de curățenie, fiindcă toată lumea știe că curățenia e sănătatea, e viața și mai știe că toate bolile din necurățenie vin. — Pă dracu! Bolile dela Dumnezeu sunt lăsate. — Iei numele Domnului în desert, moșule, fiindcă Dumnezeu ocrotește pe om, nu-l năpăstuiește. Rău faci, crede-mă, că rostești numele Domnului într'o împrejurare ca asta, în care e vorba de curățenia trupului a omului și în care Dumnezeu n'are nici un amestec, fiindcă el doar nu e dădaca omului să-l învețe și cum să se îngrijească. — D'acia pleci d-ta în fiecare zi cu copiii satului la gârle?

V. VALENARU

Rugăciune

Prea sfântă și curată Fecioară 'ntre fecioare, Ai milă de plugarul Ce sapă viața 'ntreagă Sub flacăra de soare!

Prea sfântă și curată Fecioară 'ntre fecioare, Ai milă de martirul, Batjocorit și singur, Uitat în închisoare!

Prea sfântă și curată Fecioară 'ntre fecioare, Ai milă de soldatul Ce luptă pentru țară Și sângeră și moare!

Prea sfântă și curată Fecioară 'ntre fecioare, Ai milă, căci tu toții Urâm calvarul vieții, Și fii mângâietoare!

AL. T. STAMATIAD

DIN IARNA

Blandă Toamnă dunăreană, desmierdârdu-ne, s'a dus. Totu-i alb și rece totul: jos omătul; bruma sus. Moartă-i lumea cea albă, peste care, fără față, Fără nori și fără soare, greu atâră alba ceață.

Șerpuește 'n aer fumul și se'ntinde alburii Din colibe, troienite ca sicriu lângă secriu. În zadar privirea 'ți cată negre beghiuiri în albeață: Pân' și umbrele sunt albe pe cea marmoră de ghiță.

Insă iată, ca șiagurei de călugări în sobor, Văd ceva negrind în zare: ciorile pe șes cobor Și de spânul chip al lernii, vesel troncănind, s'agață... Mult mai drag mi-e viul negru, decât albul fără viață.

MULTIPLICAMINI Bătădă realistă Hagi Tudose, vechiu zaraf, Și-a logodit acum fata; Căci, de l'era de mult ea gata, Și-o cere mai ales un graf.

VIATA STELELOR

Grămezile de lumină compuse din gaze—grămezi numite nebuloase, în articolele precedente—, sunt locurile de unde se nasc soarii sau stelele. În acele nebuloase se găsesc gazele hidrogen, gazul heliu (ambele aflate și pe pământul nostru) și gazul nebulium, care nu se găsește la noi. Temperatura nebuloaselor, desigur, este foarte joasă, este de 273 grade (centigrade sau la termometrul Celsius). Numitele gaze, în virtutea atracției dintre atomii lor, se condensează către centru. În urma acestei condensări, se desvoltă căldura și lumina. După ce s'a format o stea dintr'o nebuloasă, ajunge un timp când lumina începe să se stingă, „steaua îngheață” și plutește astfel, nevăzută, în spațiu. Prin mijloace științifice, s'a descoperit că unele stele albe, cum sunt cele din constelația Orionului, sunt numai gaze hidrogen și helium. Altele, cum sunt Sirius (sau ochiul Taurului) și Vega (din constelația Lerei), au heliu mai puțin și hidrogen foarte mult, la care se adaugă și metale. În altele, cum sunt Bouarul și Capra sau Vizitil și steaua care e Soarele nostru, se vede că conțin foarte mult fier. În unele stele se descoperă, pe lângă elementele sau corpurile simple, cum e fierul, și corpurile compuse, adică oxiduri metalice. Din constatarea celor de mai sus, s'a ajuns la următoarea ipoteză în ce privește formarea stelelor (sau a soarelui): O stea se formează prin condensarea materiei fine dintr'o nebuloasă. Steaua se încălzește pe măsură ce materia se condensează (se strânge). După ce ajunge la un maximum de căldură, o pierd încet-încet, până la stingerea luminii sale. Tot timpul, când steaua se încălzește prin condensarea materiei, atomii corpurilor aflate în stea se disociază, adică se transformă din atomi mai grei, în atomi mai ușori, sau, din corpurile mai grele ca oxigenul, azotul, etc., în cele mai ușoare ca heliul și hidrogenul. Când căldura se radiază și steaua începe de se răcește, corpurile ușoare se transformă din nou în corpurile grele, formându-se astfel atomii mai grei, cum sunt metalele (fierul, etc. până la plumb și radium). Printre stelele existente, unele sunt în perioada de încălzire, adică în perioada de transformare a materiei în gaze ușoare, altele în perioada de răcire, adică de transformare a materiei din gaze ușoare în corpurile grele (simple sau corpurile compuse). Temperaturile stelelor s'au măsurat prin diferite metode științifice și s'au găsit cifrele următoare: Stelele ce conțin helium mult au între 15,000° și 28,000° (constelațiile Pegas și Perseu); stelele cu hidrogen (mai ușor ca heliul) cum e Sirius, au până la 12,000°. Soarele nostru a trecut de mult sub această temperatură. Steaua polară are o temperatură de 8,000°. Steaua Arcturus (din Bouarul) și Capela au între 4,000° și 6,000°. Unele stele au temperatura chiar mai puțin de 2,000°, deci mai reci ca unele temperaturi ce le putem avea pe pământ (arcul electric are peste 3,000°). E de lămurit, că temperaturile stelelor sunt temperaturile pe care le au suprafețele lor și nu interiorul sau temperaturile efective. Prin diferite alte calcule, (în-

*) Vezi articolele referitoare, publicate în N-rele precedente ale Culturii populare. Comand. BUCHOLTZER.

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

tre cari se întrebuințează și temperatura stelelor) s'a găsit diametrul sau mărimea lor, față de steaua care este Soarele nostru. Astfel Sirius (sau Ochiiul taurului) este cam cât Soarele, iar Aldebaran (care e mai puțin strălucitor decât Soarele) este de 13 ori mai mare decât el. O stea de constelația Orionului, (care e roșiatică) este de 230 de ori mai mare ca Soarele. Dacă Soarele nostru și planetele sale (între cari e și Pământul) ar fi transportat cu totul în locul acelei stele, întreg sistemul nostru planetar, cu Soarele cu tot, ar încăpea în spațiul ocupat de ea. Steaua numită Antares este aproape de două ori mai mare, ca steaua roșie a Orionului. O stea trece de două ori prin aceeași temperatură: o dată când se condensează, când temperatura crește; și o dată, când, urmând să se condenseze, se răcește și temperatura scade sub maximul avut. Soarele nostru e în faza a doua, adică condensarea urmează și deci volumul scade mereu, pierzându-și treptat temperatura. Mai are de trăit mil de secole, dar termenul morții sale este fatal, moartea lui se va întâmpla odată. În ce privește temperatura interioară a stelelor (sau soarelui), se găsește că ea trebuie să fie de 5 milioane de grade; iar presiunea (apăsarea), de 21 de milioane de ori mai mare, de cât aceea cu care apasă atmosfera (aerul) pe Pământul nostru. În această situație, toate corpurile simple, ușoare sau gaze sunt condensate în atomi grei de corpurile simple, cum sunt: plumbul și radiumul. Aceste corpurile disociază-se sau transformându-se din nou în corpurile simple ușoare, (prin răcirea stelei) dau căldură; natural că și termenul acesta de transformare are un sfârșit. Faza de răcire a unei stele durează mult mai mult timp de cât faza de încălzire, sau durata de primă condensare a materiei, până ajunge la temperatura maximă. Se socotește că numărul stelelor stinse, (deci al celor cari nu se mai văd), trebuie să fie de o mie de ori mai mare ca numărul stelelor luminoase. Invățătorul matematician, Henry Poincaré, a calculat masa sau materia totală aflată în Univers, și a găsit un număr de stele moarte și vii (stînse și luminoase). Numărul stelelor stinse e mai mare ca acela al stelelor luminoase, după cum numărul ființelor moarte pe Pământ, e mai mare ca numărul ființelor vii. — Dacă unele stele mor și altele se nasc, faptul acesta va dura mereu? Sau, cu alte cuvinte, Universal va avea o durată nesfârșită? Religia ne arată, că Creatorul a scos lumea din Haos, adică din ceva, dar nu din neant, adică din nimic. Haosul se poate închipui ca o stare a lucrurilor neorganizate, sau nediferențiate, căci organizația rezultă dintr'o diferențiere sau o deosebire de lucruri. Din unele teorii științifice, se trage concluzia că lumea merge spre o moarte termică, sau spre o oprire a degajării de căldură dela un punct la altul, sau spre o nivelare a căldurii peste tot Universal. După alte teorii, se crede că există motive cari ar face să se nască mereu diferențe de temperaturi. Răspunsul rămâne nesigur și știința actuală înclină spre prima concluzie, adică spre probabilitatea egalării căldurii, spre dispariția diferențierii sau moartea termică.

Muncă — Gospodărie

Plugăria și credința în Dumnezeu

deConst. Nițescu inginer-agronom, doctor în științele agronomice

În literatura agricolă sentimentală, care de vreme ce există, înseamnă că are și ea un rost pe lume, agricultorul găsește îndemnuri la speranța în ajutorul lui Dumnezeu, atunci când este vorba de cultura pământului, de semănat și de cules rod bun. Suntem cu toții buni creștini și cred că n'oi unuia dintre noi nu i-ar putea vreo dată trece prin minte să nesocotească sau să se depărteze de credința în Dumnezeu, pe care ni-au strecurat-o în suflet, cu atâtă grijă, părinții noștri. În toate ocupațiile noastre ne îndreptăm ochii și gândul către cer, dar mai ales în agricultură. Că agricultura depinde de climă și de capriciile ei, de gerurile aspre ale iernii sau de căldurile sufocante ale lui „Cup-tor”, pe când industria, prin însăși natura ei, este ferită, nu încăpea îndoială. Cine nu știe că o ploaie, pentru care cu o lună-două înainte s'au rugat popor și preoți, poate aduce cele mai mari pagube în preajma secerișului? Cine nu știe, de asemenea, că o secetă continuă în epoca desvoltării plantelor, vânturii reci cari îngheață, o boară caldă care ofilește și usucă, sau o grindină neașteptată pot compromite, cu totul, recoltele? Dependența agriculturii de mersul atât de schimbător al vremii este evidentă și indiscutabilă. Din acest punct de vedere, agricultura apare mult mai grea și mai riscantă, decât industria. Omul înărușește, natural, mult mai greu asupra forțelor Naturii, decât asupra produselor concrete ale ei. Dar dacă mijloacele de influențare și corectare a climatei sunt aproape inexistente în științele agronomice moderne, posibilitățile și mijloacele de influențare și corectare a solurilor sunt destul de numeroase. Suntem, cu alte cuvinte, mult mai mult la discreția Naturii atunci când este vorba de climă decât

Plantele farmaceutice oficinale Cultura, recolta, flora farmaceutică a poporului român

de colonel farmacist GEINȚESCU

USCAREA PLANTELOR RECOLTATE

Pentru ferme, și în special pentru recolte mari, trebuiesc instalații de uscare cu aer cald. Pentru recolte mijlocii și mici, pot fi întrebuințate poduri curate, hambare, ori magazii, bine aerisite. USCAREA este una dintre operațiile cele mai delicate, necesare în cultura și pregătirea pentru comerț a plantelor farmaceutice, și trebuie făcută cu multă băgare de seamă, întrucât de ea depind aspectul (culoarea) și proprietățile (puterea) vindecătoare ale acestor plante. Așa dar, plantele despre cari vorbim vor fi uscate repede și în condițiile cerute, spre a fi puse la adăpost de stricăciune, spre a fi ferite de microbi, și spre a le păstra aceeași putere de vindecare, pe care o au în momentul recoltării. Se știe, că plantele, după culere, mai trăiesc o vreme, consumând și distrugând o parte din materiile lor constitutive. Această pierdere are ca urmare o scădere foarte însemnată a activității lor; de aceea, valoarea

Și din trecutu-mi spulberat — Un bobovan în agonie — Oemând, în lume am revărsat Odomul meu de poezie! Sunt trist și trist sunt totdeauna De când... de ce s'a spus de când? O știe soarele și luna De-atunci privindu-te pe rând! Sunt trist; nu-mi cereți veselie, Lăsați-mă să plâng mereu. A răde eu? ce ironie! Ce răs grozav a răde eu! Sunt trist și lacrima fierbinte Din geamă 'mi vecinic picurând, Mi-aduce singură aminte C'am fost eu vesel oare-când! Se știe, că plantele, după culere, mai trăiesc o vreme, consumând și distrugând o parte din materiile lor constitutive. Această pierdere are ca urmare o scădere foarte însemnată a activității lor; de aceea, valoarea

Hagi Tudose, mai cu seamă, E chiar nebun după nepot. În sus, în jos, ca zăpăcit, Nepotul și mereu nepotul! Tejgheaua și-a uitat cu totul Hagi Tudose cel zgărcit. Nu-i vorbă, fata și-o iubea, Dar pe nepot... he, altă treabă! Mirată, fie-sa 'l întreabă De ce au-i astfel și cu ea? — „De ce? mai știu eu... cum [să-ți] zic? La catastih, negustorește, O văd că nu se potrivește: Tu mare ești, e este mic. Apoi... apoi...” Tăcu apoi. De unde tocmai el să știe Probleme din psihologie? Și stă, privind la amândoi. — „El mic, ea mare; la cântar Fiește 'i mai ușor nepotul; Mai scurt, de-i măsura cu cotul: Il poți băga într'un sertar. Il poți băga într'un sertar; Și dacă-i mic, iar dânsa-i mare, E și mai lefin prin urmare...” Se 'noură bîtelul tejgheatar.

Sudori pe frunte-i curg șiroi, Simțindu-și miștile mufluze, Abia mai mișcă trist din buze Și stă, privind la amândoi. Într'un târziu, leșind din hal, El lasă în mână să zică: — „Mai dulce-i cămăta, chiar mică, De cât un mare capital. Decât un mare capital, Mai dulce-i cămăta, chiar mică, Căci fără muncă se ridică, Crescând ca spuma peste val. De 'ntai un ghem, apoi un vraf, Și atunci dăbânda mai sporște...” Un strănepot acum dorește Hagi Tudose, vechiu zaraf. Iată acum și pe celelalte trei: AȘTEPTÂND Din două aripi un avânt, Din două sonuri un cuvânt, Din rapsozii o epopee... Ori unde-ai fi, ori unde-i ea, Noi pururea vom scânteia Ca una singură idee.

Și din trecutu-mi spulberat — Un bobovan în agonie — Oemând, în lume am revărsat Odomul meu de poezie! Sunt trist și trist sunt totdeauna De când... de ce s'a spus de când? O știe soarele și luna De-atunci privindu-te pe rând! Sunt trist; nu-mi cereți veselie, Lăsați-mă să plâng mereu. A răde eu? ce ironie! Ce răs grozav a răde eu! Sunt trist și lacrima fierbinte Din geamă 'mi vecinic picurând, Mi-aduce singură aminte C'am fost eu vesel oare-când! Se știe, că plantele, după culere, mai trăiesc o vreme, consumând și distrugând o parte din materiile lor constitutive. Această pierdere are ca urmare o scădere foarte însemnată a activității lor; de aceea, valoarea

POVESTEA CRINULUI Și am murit fără s'o știu, Părea că-i adormire, Căci nu eram nici mort nici viu Simțind o nesimțire; Apoi o dipă n'a trecut Și două firi deplene Doi eu întregi s'au desfacut Dintr'unul singur mine. Era un eu încremânt Jos, cu condeiu 'n mână; Sus, eu celalt, priveam uimit La fața-i de țărână Și mă 'ntrebam: cum de putui S'îndur, o Doamnă sfinte! Cinci zeci de ani în pielea lui Eu, inimă și miate! GAUDEAMUS Ce n'est pas d'un sommeil Éternel que s'endor, Le mourant qui s'affaisse en fermant la paupière Când o fi ca să duceți la criptă Nu pe mine, căci eu am mla las,

GRĂUNTELE DE CREDINȚA

„De-ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice muntele acestuia „ridică-te” și el s'ar „muta”.

Matei, 17

Si acest diavol — îndemnul întinător pe care-l primim, cu știri ori fără știri, din partea boalelor și patimilor noastre — nu poate fi isgonit, din trup și din luminale căreia licăreau tăine supraomenești și o putere de învățare fără seamăn.

Un om îi iese în cale, cade în genunchi și-i zice: „Doamne, ai milă de fiul meu, că este lunatic și pătimește rău; de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. L-am adus la acenții tăi și ei n'au putut să-l vindece”.

Peste ochii Mântuitorului trece, atunci, o umbră de intristare și privirele-i se ridică spre cer; pe buze i se ivi un zâmbet de amărăciune și de durere.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Prin puterea cuvântului și prin pilda darurilor dumnezeiești, prin apropierea lui de sufletul multămint și prin puterea de a sădi credința în menirea Lui, prin marea-i însușire de a ridica până la El pe cei îndurerați și suferinzi și de a-i face să nădejdă că mântuirea de suferințe pe temei de curăție sufletească și de credință, Iisus reușea, din zi în zi mai mult, să lărgească drumul chemării Lui.

Drepturi ce nu ne pot fi luate

Cu inima chinată de durere și cu o îndreptățită nedumerire, luăm cunoștință de ordinul Ministerului de război, cu învățătorii nu mai pot beneficia de art. 52 din Legea recrutării.

Am citit acest ordin, publicat în coloanele ziarului „Universul”. Am așteptat să vedem, dacă acei cari, în timp de război, ca și în timp de pace, cer acte de eroism din partea învățătorilor, vor protesta împotriva acestei dispoziții nedrepte și adânc ne-mulțumitoare.

Dar... nimic. Văzând că tot noi trebuie să ne apărăm drepturile, câștigate cu dovezi de eroism, ce nu pot fi tăgăduite de nimeni, am pornit la luptă.

Linistă este lupta noastră, însă foarte departe de posibilitatea de a fi lipsită de energie. Am intervenit, prin „Asociația învățătorilor”, pe lângă fostul ministru al școalelor, și d. Petrovici ne-a răspuns: „Un drept câștigat nu se mai poate lua; luptați voi, și voi lupta și eu, pentru menținerea acestui drept”.

Acum ne îngăduim să cerem aceeași bunăvoință, aceeași dreptăate, actualului ministru al școalelor, d-lui dr. Angelescu. Corpul didactic rural este amenințat să i se răpească un drept, câștigat pe bună dreptate. Corpul didactic rural are nevoie să fie apărat.

Trbuie să se cerceteze, cât mai curând cu putință, spre a liniști pe cei amenințați și a-i face să-și continue apostolatul lor, cu deplină încredere în păstrarea drepturilor câștigate.

Care este cauza care a hotărât pe cei de sus să ridice, cu atâta ușurință, acest drept al învățătorilor?

Știu domniile lor, că acest drept a fost câștigat prin sânge vărsat în războiul pentru întregirea neamului și, în timp de pace, prin trudă și sacrificii pentru împunerea neamului prin cultură?

Dar în cazul altui război, ce ar mai fi să fie, nu va fi nevoie de ofițerii de rezervă, recrutați din rândurile învățătorilor?

E bine să știe și domniile lor, că opera culturală în timp de pace și eroismul în timp de război, se datorează, în cea mai mare parte, învățătorilor.

Deci, cei înclinați să ridice un drept atât de bine câștigat, să nu caute să micșoreze zelul de muncă al celor mai dărzi apostoli culturali.

Nădejdea învățătorimii e toată în grija pe care d. ministru al școalelor o poartă, fără preget, învățământului rural.

Cuvântul hotărât, în privința noastră, d-sa trebuie să-l aibă. MIRCEA C. NICOLAESCU învățător, în com. Poiana

CÂNTECUL ROMÂNESC

COLINDELE

de Mihail Vulpescu

Colindele în folklorul muzical au un loc foarte însemnat, atât prin numărul lor cel mare, cât și, mai ales, prin valoarea lor muzicală.

Ele alcătuiesc o grupare cu desăvârșire independentă, nu numai prin faptul că sunt executate la o anumită epocă, adică în prețuia ajunului la Crăciun, dar și prin răscolul întocmirii lor poetice și muzicale.

Sufletul copiilor și al tinerimii e covârșit de bogăția imaginilor ce-o aduc aceste sărbători. Intunecul nopții, poezia simboolică a fulgilor de zăpadă, surăratul vântului, ferestrele luminate, grupurile de familii cari ascultă și privesc de dincolo de geamuri și ghiweciuri cu mușcate și rosmarin cu sufletul și cu ochii credinții naive, fiurul de sfințenie ce vine de undeva de departe și trece din casă în casă, din suflet în suflet, toate acestea au contribuit să dea colindelor acea atmosferă de misticism, ce le este proprie.

Cu ele sunt țesute și florite, de mii de ani, crâmpete de expresiune poetică și muzicală frumoase și într'adevăr demne de tot interesul.

Prin ele, avem moștenirea directă a timpurilor și obiceiurilor din „nașterea Creștinismului”, când popoarele, cari locuiau aceste tinuturi — cuprinsul Europei centrale de astăzi — sărbătoriau alți dumnezei. În ele găsim urmele gândirii și sentimentelor din acele timpuri.

Care a fost caracterul lor, înaintea Creștinismului? Sigur putem spune, că a fost serios și chiar religios, după înțelegerea noastră de astăzi. Ele ilustrau, ca și astăzi pe la sate, un ciclu de sărbători cu caracter religios.

Creștinismul, luând locul păgânismului, fără violență, cum s'a întâmplat aiurea, toate aceste obiceiuri au îmbrăcat haina nouă religioasă, care, la rândul ei, le-a sporit umitor însemnătatea și numărul, sporind și mai mult atmosfera lor caracteristică, păstrându-și și impunându-și în timpul nostru, aproape două săptămâni pe an, cu toată puterea de manifestare tradițională a evenimentelor ce au schimbat felul de viață și de gândire de altădată. Timp de două săptămâni, poporul român trăiește în

*) Vezi numerele precedente ale Culturii populare.

tens acele timpuri, cu sufletul lui creștin de astăzi. Acestei puteri de manifestare tradițională, care stăruiește, i se datorește frumusețea și bogăția muzicală a colindelor.

Colindele, în genere, sunt cântate într'un ritm mai rejeior, putem spune într'un ritm unic. Ceace am spus despre cântecul popular, și cum se va vedea și atunci când vom vorbi despre dans, colindele se înfățișează în grupări cu linii caracteristice, pe provinci și regiuni.

Pe teme de observație personală, pot spune, că șirul munților Carpați desparte colindele în două mari grupări. Concepția muzicală și chiar cea poetică diferă simțitor. În partea de dincolo, găsim aceleași caracteristici, ca și la doina din Transilvania: forme, în aparență simple, dar foarte puternice, cu motive vechi.

Prin forma lor componistică, colindele de acolo intră direct în forma urării religioase, a cântecelor religioase:

O'ce veste minună! cules de Corogeanu

O'ce veste minună! cules de M. Vulpescu

Prin vâltoare ce mi venea? cules de M. Vulpescu

Prin vâltoare ce mi venea? cules de M. Vulpescu

D-un trupuș tras prin inel. Nu'mi sade ci se trudește. Și'mi coase și'mi ferdește.

D-un brâu rar și de-o batistă Pentru frate, pentru soră, Brâu, frate! mai mare; Baticșoara, surioare!

Lin, mai lin, cerbul lin, Lin, mai lin cu 'notătura, Ca să nu'mi strici cusătura, C'am trei frați la curte dați, Câte trei vânătoare,

Eu d'un chiot că le-oi da, Graiul meu c'o nfelega, Spre mine c'or alerga; Și pe tine c'or vâna Te-or vâna și te-or tăia.

Din dabe coarnele tale Ei vor face case 'nalte, Case 'nalte zugrăvite Pe dintru poale.

Din dabe unghiele tale Ei vor face năstrăpale, Năstrăpale și ucele, Să bea mari boeri cu ele; Dela fini și pân la nasi.

Prin vâltoare ce mi venea? cules de M. Vulpescu

Prin vâltoare ce mi venea? cules de M. Vulpescu

Sunt forme muzicale ce cu adevărat se pot numi rare; și poate-se de o vechime pe care istoria nu e în stare încă s'o fixeze.

ION, POPA ȘI GRIVEI

FABULĂ

de Vasile Militaru

„Păcatele mărturisite, — pe jumătate sunt ertate...” E veche-această zicătoare și-o cunoștea Ion ciobanul, Care n'otr'o zi s'a dus la popa, înpins de ale lui păcate, Să se mărturisească'n lege, că doară și-o găsi limanul.

— Părinte, sunt un păcătos, căci, îndemnat de'nconornatul, Intr'una săvârșesc păcatul Și fur din ceea-ce stăpânul, cu'ncredere pe seamă mi lasă, În lunci, la stână, sau acasă...

Dar, la'ntrabarea pusă, popa l-a întrebat, la rândul-i, blând: — Ioane, te-a lăsat, vre-odată măcar, stăpânul tău, l'âmând?... — Da'cași răspunde „da”, părinte, Ar fi să fu scrință la minte...

— Atunci, întoarce-te la stână, Ioane, și'ncepând de mâine, Trei zile'n șir, să nu dai hrană nici într'un chip la al tău câine; Apoi, în surta ta, să-l lași Pe seamă trei sau patru cași; Iar tu, cu turma, să te pierzi Pe plaurile luncii verzi Și ceea-ce vei înțelege apoi, voinicul m'a: cioban, Ți-o fi MENȚENEA ȘI LIMANUL...

Nedumerit, cu băta'n mână, S'a întors Ion al meu, la stână, Și, după cei trei zile'n șir n'a dat nimica lui Grivei, La ușă surli, dintre cași, A pus Ion pe cei mai grași, La număr trei, — Și, pe Grivei lăsându-l surlii, s'a dus cu turma pe imasă...

„Ce rost o fi având anume orândul popii, fără rost, Ca pe Grivei să'l fin trei zile s'o ducă numai într'un post, Apoi să'l dau, pentru ospăț, Trei cași, — la dulce să'l învâ?... Și barem nu'i lăsați și apă... Nesăbuit mai sunt la fapte... Dar, lasă, că'n ciubăr, alături, găsește el, Grivei, și lapte...”

Așa, gândea Ion într'una, mânănu-și turma în... Pe lunca plină De sulfină, De cimbrisor și românițe ce fluturilor dau îmbăi...

Da'n seara când s'a întors, ciobanul d'ntremenil cu băta'n mână, Că, lângă cași, trântit cu botul pe labe'n vatra de fărânc, Grivei, flământ de atâtea zile și'nsetog în adevăr, Nici se gândise, biet, să guste din cas, sau lapte din ciubăr.

Atunci a'ngenunchiat pe iarbă Ion, cu turma lui întreagă, Și s'an'chinat, înflegând ce-a fost cu cale să'nfeleagă...

Activitatea societății „Acacia”

De vreun an și ceva, există, în Bârlad, o societate, cu preocupări culturale-sociale, al cărei scop principal este desăvârșirea morală și intelectuală a celor intrați în sânul său. Pentru atingerea acestui scop, cei cari sunt admiși ca membri, contractează datoria să se cultive continuu, să contribuie la ridicarea culturală a poporului și să practice binefacerea, ori de câte ori li se ivește prilejul.

Societatea, recunoscută ca persoană morală de către tribunalul județului, în conformitate cu legea instituțiilor persoane morale, poartă numele „Acacia” „Salcâmul”, un nume simbolic, care înseamnă consolidare.

Activitatea societății, desfășurată în interesul membrilor participanți și, afară, cu vădite năzuințe de contribuție la progresul social, dovedește că societatea aceasta are un orizont larg și că ține să-și justifice existența.

De notat, în primul său an de activitate: conferințe, cât se poate de interesante, cu un pronunțat caracter educativ; înjghebarea unor orchestre proprii, cu participarea membrilor săi; acte de binefacere laudabile.

Au fost conferințe: d. dr. D. Veinfeld, descriind un episod din război; d. ing. Victor Sterea, din București, despre „Oamenii cinstiți”; d. profesor Gh. Nestian „Despre morală”, în patru ședințe consecutive, învederând că moralitatea este forța care poate să ridice pe oca până la cele mai înalte culmi;

d. Alexandru Pogonatu despre „Seriozitatea unui om”; d. P. Constantinescu, profesor la Facultatea de teologie, din Chișinău, despre „Oamenii mari ai României” și despre „Statuele din Bârlad”;

Au anunțat conferințe: d. Gh. Drăgănescu, inspector al cooperativelor sătești, despre „Economia maselor lucrătorești”;

d. T. Patriciu, directorul Băncii naționale din localitate, despre „Istoricul monetei”; d. I. Filimon, despre „Combaterea prostituției”; d. Alex. Changhizel „Despre electricitate”;

d. căpitan dr. Achil Dimitriu, despre „Combaterea sifilisului”; d. Grigore Mihalache „Despre instrucția femeii în trecut și astăzi”;

d. Alex. Drăgoi „Despre demnitatea personală”; d. V. Ștefănescu, avocat, disertația „Asupra progresului”;

„În legătură cu preocupările sale educative, societatea și-a alcătuit o orhestră proprie. Fac parte din orhestră d-nii: colonel din rezervă dr. I. Veinfeld, profesor Gh. Nestian, căpitan St. Portănescu și Alex. Changhizel, funcționar la Uzina electrică.

Anul trecut, în Octombrie, societatea a făcut o sezătoare culturală la Bârlad, în sala Curții cu jurați, la care a luat parte aproape toată populația cu preocupări culturale a orașului; sala era arhi-plină. La acea sezătoare a fost invitat și distinsul nostru novelist, profesor Ioan Basarabescu, din Ploiești. Orhestra societății a dat un prețios concurs; iar alți membri au citit diverse buciți literare. „Acacia” a avut, în împrejurarea pomenită, și concursul laudabil al Academiei bărlădene.

Nu mai puțin laudabilă a fost activitatea umanitară a societății „Acacia”, în puținul timp de când există: a dat 1.000 lei Azilului de copii găsiți; 2.000 lei pentru un pat la sanatoriul copiilor dela Tehirghiol;

2.000 lei pentru cumpărare de rufărie la Azilul de copii găsiți; a dat, de asemenea, sume mici pentru diverse acte de bi-

nefacere, în clipe în care suferințe omenești trebuiau grăbit ușurate; d. colonel Em. Boteanu, membru al societății, a dat hrana pe timp de 10 zile Azilului de copii găsiți și a reînnoit această donație cu prilejul sărbătorilor Sf. Paști.

Societatea urmărește și stimulează faptele ce disting pe oamenii cari se ridică, afirmându-se ca personalități puternice. Ea a votat, anul acesta, cumpărarea unei săbii în valoare de 1200 lei, care a fost dată, din parte-i, în semn de distincție, tânărului Onatu Gheorghie, eșif ofițer la 1 Iulie 1927, al doilea la clasificare.

Un lung șir de fapte, față de cari comentariile ar fi de prisos. Faptele pomenite dovedesc însă atât de multă voință de afirmare, de bune sentimente și de înaltă înțelegere a necesității, din partea celor care le săvârșesc, în cât sublinierea mențiunii lor este, pentru cronicarul imparțial care le înregistrează, o obligație dela care nu se poate abate.

Societatea „Acacia” primește membri noi. Cererile de admitere trebuiesc adresate, la Bârlad, președintelui ei, susținute, fiecare, de semnăturile a trei membri ai societății, cari pot garanta: că solicitatorul este o persoană cunoscută, că e de o moralitate nediscutabilă și că-și câștigă mijloacele de traiu prin muncă onorabilă.

Orice inițiativă, care tinde la desăvârșirea omului, e de laudă.

Orice cărturar al satelor are datoria să stăruiească pentru ridicarea culturală a poporului, răspândind „Cultura poporului”

Cooperajia în Polonia

În 1926, au fost create 1551 cooperative noi (față de 1573 create în 1925) și anume: 55 cooperative alimentare; 418 de credit; 587 agricole, agricole-comerciale și agricole-industriale; 59 pentru materii prime; 15 pentru editură de cărți; 8 industriale și 51 diverse.

În ramura cooperativelor agricole s'au înființat mai cu seamă cooperative pentru comerțul de ouă, pentru lăptărie și pentru creșterea de vite, în total 274; apoi 37 cooperative agricole comerciale, 12 agricole și 8 cooperative industriale.

Noile cooperative, în special cele agricole și cele alimentare, au fost înființate mai toate în voevodatele dela centru și dela Sud; cele de credit, în voevodatele dela centru, Est și Sud.

Cu mult mai pe lesne este cetatea cinstei a dobândi de cât pe aceeași despre nenumerății neprieteni a o străjuți și nobilită a o păzi. DIMITRIE CANTEMIR

Innotând prin durerea-mi să trec Și cea groapă de-o schoiopă s'o'n nec

Să mă bucur, căci omu-i o treaptă Pe suiful cel fără de-apus, Și martirul meu cuget așteaptă, Ieri un vierme și mâini un Iisus, Cale lungă, s'ajungă mai sus!

Credem că și asupra acestui punct dovada e făcută. A mai fost învinuit Hașdeu că a contestat geniul lui Eminescu.

Invinuire gratuită, fiindcă în cei nouă ani de zile cât am stat în apropierea lui, nu l-am auzit, ori de câte ori a venit vorba de Eminescu, decât exprimându-și întreaga admirație pentru marea talent al neîntrecutului nostru cântăreț.

La 15 Iulie (1889) când trebuia să apară acest număr al Revistei

nouă, am aflat că Eminescu nu mai este. Am oprit aparițiunea, preferând să n'târzie, decât să nu cuprindă o pagină în onoarea aceluia care face onoare țării sale.

Eminescu a lăsat multe versuri admirabile, însă meritul lui cel covârșitor este de a fi voit să introducă și de a fi introdus în poezia românească adevărată cugetare ca fond și adevărată artă ca formă, în locul acelei ușoare cripiri de mai înainte, care era foarte igienică pentru poet și pentru cititor, scutindu-l de o potrivă de orice bătaie de cap și de orice bătaie de inimă.

Eminescu va trăi, fiindcă a izbutit a găsi frumosul fără a imita pe nimeni. El va trăi și de și a murit nebul. Și a trebuit să moară nebul. E grozav a o zice! Să nu fi înnebunit, el nu avea ce mânca. Mai rău decât atât! ca să aibă ce mânca, el fusese silit ași mânca inima, înlocuind a-vânturile poeziei, avânturi mărețe, a-vânturi cari nu se pot vinde, prin acea proză de toate zilele a sterpelor lupte de actualitate, ce-i aducea o fărâma de pâine străpictă într'ascuns cu amare lacrimi — prefața nebuniei.

El va trăi, de și a murit nebul. Și cum putea să nu înnebunească? In

CURSURILE DE LUCRU MANUAL

DELA ȘCOALA NORMALA DIN DEVA

Rostul acestor cursuri. — Incheierea cursurilor din anul acesta. — Rezultatele date. — Serbarea de sfârșit de an și expoziția școlii. — Prezența d-lui ministru al școlilor, dr. C. Angelescu, și a frunțașilor Ministerului școlilor.

La 15 August, s'au încheiat și anul acesta, cu o serbare și o admirabilă expoziție, cursurile de lucru manual, muzică și educație fizică, urmate, dela 11 Iulie până la jumătatea lunii acesteia, de învățătorii anume chemați — câte 3—4 din fiecare județ — la Școala normală de învățători din Deva.

Înimosul ministru al școlilor și mulți dintre principalii d-sale colaboratori din minister au fost să fie de față, la această frumoasă încheiere de activitate instructivă. Au fost adresate, din parte-le, cuvinte de îndemnat și de laudă, atât conducătorului cursurilor, d-lui inspector N. Saxu, și colaboratorilor d-sale, maestrilor specialiști, cât și învățătorilor elevi. La rândul lor, conducătorii cursurilor, maestrul și elevii, prin d. Saxu, au mulțumit d-lui dr. Angelescu, pentru recunoașterea importanței acestor cursuri și pentru încurajarea ce le-o dă.

Experiențele făcute de alții au dovedit, că predarea metodică a învățământului manual, în școala primară și în cursul supra-primar, constituie un mijloc de educație foarte rodnic de bune rezultate. Un atare învățământ procură ore plăcute de recreație învățătorului; îndrumază pe copii spre îndeletniciri practice, obicinându-i cu munca manuală și făcându-i să-și dea seama întrucât poate fi folositor o meserie; prilejuiește, deci, și învățământului și copiilor, buna înțelegere a timpului liber și, prin discuțiile pe care le provoacă înfăptuirea lucrului, crează atmosfera proprie, într-un sat, într'un cartier orășenesc, pentru înțelegerea meseriilor; dezvoltă, totdeodată, celor cari practică acest lucru, gustul pentru frumos, pentru lucrul deosebit, în mod complementar, dezvoltă, la școlarii, spiritul de ordine și de metodă, stăruința și îndemnul la folosirea rodnică a timpului.

Buna inspirație, pe care au avut-o acei cari au hotărât să dea o metodică dezvoltare lucrului manual, e de laudă.

Cursurile acestea de lucru manual, dau învățătorilor, chemați să le urmeze, nu numai prilejul să-și însușească noi cunoștințe pe care le pot aplica în mod practic, dar mai au un mare efect educativ, care are, chiar socotit aparte, o însemnată echivalență cu toate sacrificiile făcute de către Stat pentru organizarea unor atare cursuri: tineretului corpului didactic primar, înfăptuindu-se cu prilejul urmării acestor cursuri, se cunoaște, în altfel de cât la cunoașterea și congrese, discută în orele libere, stabilește o unitate de vederi, face proiecte idealiste și-și propune ca — învingând greutățile vieții — să le realizeze; se stabilește o folositoare comunitate de sentimente și de vederi; se fac prietenii și apropierii cari nu vor putea fi de cât folositoare învățământului; se stabilesc pe nesimțite, termenii de comparație și se pregătesc fericele năzuințe de întrecere. Aci se cunoșc, la lucru, frațele învățător de pe malurile Tisei cu cel de pe malurile Nistrului, cel din Hotin cu cel din Banat, ori cu cel din Teleorman.

Dacă se mai adaugă și valoarea cunoștințelor complementare, de muzică și educație fizică, pe care învățătorii le primesc la aceste cursuri, e ușor de înțeles că de mult se lărgeste orizontul sufletesc și intelectual al celor cari trece pe aci și că de frumoase urmări lasă înfăptuirea aceasta să fie întreprinsă.

Sub frățesca oblađuire și conducere a omului de inimă și de muncă, a bunului povățuitor și a vrednicului dascăl care-i d. inspector Nicolae Saxu, învățătorii alesi de pe toate meleagurile țării, și hotărâții la lucru, s'au inițiat, anul acesta, în tainele specialităților: tâmplărie, răchitărie, rotărie, dogărie, tinichigerie, cartonaj, dermo-plastică, confecția aparatelor de fizică, împletituri de soară, sculptura în lemn; iar complementar, au luat lecții de muzică și de educație fizică, și au luat parte la conferințe foarte interesante privind învățământul supra-primar.

În secția I-a de tâmplărie, sub conducerea maestrilor Gh. Ioanovici și Al. Bratu, revisori de lucru manual, s'au lucrat obiecte al căror lucru poate fi ușor învățat și în școala primară, o-

bicte de trebuință casnică ori căruți om și obiecte de trebuință școlărească, începând de la obiectele cele mai ușoare până la obiecte cu încheieturi complicate, dela pahare de ouă și scăunele până la articole de mobilă artistică executate, de la echer și compas până la banca și tabla de școală. S'a lucrat astfel că, în timp de 40 de zile, oameni, cari nu știu să țină rândea sau ferestrală în mână, au învățat să pot lucra acum lucruri foarte grele.

În secția a II-a de tâmplărie, condusă de d-nii C. Georgescu și Ioan Scutaru — aceasta-i o secție de lucru mai înaintată căreia i s'a adăugat anul acesta și sculptura în lemn, sub conducerea maestrului Mărmureanu — învățătorii au avut de făcut lucrări mai grele, dar de asemenea răsuite (pe lângă altele de trebuință mărunți): paturi, canapele, biouri și frumoase lucrări ornamentale.

În secția de rotărie, sub conducerea maestrilor Oprea și Diniescu, s'au lucrat roabe, roți, carete.

La cartonaje, sub conducerea maestrului Pangulescu, începând cu tăieturi și îndoituri în demicarton, învățătorii au ajuns, de la facerea de corpuri geometrice, la legatul cărților și la facerea de geamantane.

La dermo-plastică (sub conducerea maestrului Bordan) s'a învățat împăierea pasărilor și a diverse animale, cari pot servi la formarea de mici muzee școlare de științe naturale.

La răchitărie, cu maestrul Al. Carol I. Carol și D. Diniescu, s'au făcut lucrări de specialitate, până la cele mai complicate.

În secția aparatelor de fizică, cu maestrul prof. Kandrăv, revizor Șiler și învățător V. Popa, s'au executat aparate pentru experiențe științifice, scrpete, părgăhii, telegrafice cu și fără fir; apoi, 12 aparate de radio, în perfectă stare de recepție, pe cari învățătorii le-au dus acasă.

La secția împletiturilor de paie și papură (cu bătrânul și neobositul maestru Bărbulescu, asistat de d. Vasilescu), la tinichigerie (cu maestrul Benone), la frângherie (cu maestrul C. și N. N. Ionescu), s'au lucrat obiecte de folos practic, unele executate cu pricepere artistică admirabilă.

Afară de toate specialitățile menționate, d. Nicolae Saxu a jucat muzica, educația fizică și jocurile pentru copii, contribuind simțitor la educația sufletescă și artistică a celor pe cari i-a inițiat.

Partea teoretică — conferințele și convorbirile, privind în special ciclul supra-primar — a fost încredințată bunului și valorosului profesor, director al școlii normale, Sporea, care, în cei trei ani, cât au durat cursurile la școala d-sale, ne-a găzduit mai mult de cât frățeste.

S'au ținut și câteva conferințe foarte instructive; de pildă, d. Marin Pitigoiu a vorbit despre „Importanța cooperativelor școlare”; d. Aurel Lupan, despre „Cultura plantelor medicinale”.

Cursurile s'au sfârșit, cum am arătat la început, la 15 August, cu o expoziție care a confirmat toată truda și lasă să se întrevadă, din plin, toate roadele educative, pe care această pregătire post-scolară a învățătorilor le va avea pentru lumea de azi și de mâine a satelor.

Învățătorii, cari au urmat aceste cursuri, exprimând cu toată sinceritatea, sentimentele lor de recunoștință, inițiatorilor pe cari i-au avut aci, au plecat cu mulțumirea de a fi căștigat și cu mîntea și cu sufletul. Și întregul lor rosturi noi, duc cu ei dorul de muncă, întru desăvârșirea generațiilor cari vor trece pe sub ochii și pe sub oblađuirea lor dascălească.

La Deva, sub îngrijirea d-lui Saxu, e o școală a muncii, îndrumătoare de energii și degânduri de bine obțesc.

A. E. BRATU
Învățător

Deva, 16 Aug. 1927.

Cu cât un om întrebunțează mai inteligent și cu folos chiar orele lui libere, cu atât dovedește mai mult că merită să fie socotit om.

CĂRȚI NOU

Oameni... sufletele drumului de fier, de N. Șerbanescu. (Editura autorului 48 pag.)

O carte, care impresionează ochii cititorului prin esteticismul tehnic și mai cu seamă prin eleganța expresiilor. O alegere de mai multe nuvele, în cari autorul pune în adevărată lumină viața plină de peripeții a funcționarilor drumurilor de fier, o viață de necazuri, luminată — ca orice viață — din când în când, și de clipe de bucurie.

D. Șerbanescu merge spre perfecțiunea navelor, fapt pe care îl vedem evoluând dela navela la navelă. Interesantă nu apare nota descriptivă a autorului.

Un sirag de impresii fugare emoționează pe cititor și-i ține atenția încordată. O pagină te face să gândești serios, alta te face să râzi; toate, la un loc, te fac să judeci asupra unor vieți pe cari mișcarea drumurilor de fier le-a încadrat în ritmul ei mecanic, cronometrizat clipă cu clipă.

E de remarcă ironia crudă, sângeroasă, din nuvela „Zile de leață”. Sugestivă, plină de culoare, de factură literară superioară, e duioasa poveste a acurului.

Sunt în munca acestui autor, toate semnele unei îndumări stăruitoare și izbânditoare spre desăvârșire.

„Tăria și stărnirea sufletescă” de Virgil Teampau. (Editura „Ramuri” Oradea. Preț 12 lei, 32 pag.)

Un volumaș pentru cei mulți, plin de sfaturi, date, și simțire, într-o căldă și neașă limbă românească, dovedind că omul de știință nu poate nimic, dacă nu împărtășește și altora comora cu care l-a hărăzit Dumnezeu.

Cartea d-lui Teampau vine ca un tovarăș, tuturor celor cari vor să cunoască știința, de mare întindere: psihologia.

Începând printr'un ciclu de vieți eroice (Socrate Giordano, Bruno, Vanini, Galileu, Constantin Brăncoveanu, Petre Șchiopul, Ion Vodă Cel cumplit și alții), autorul caută să dovedească însemnată unor atitudini păstrate dela începutul vieții până ce omul își dă obșteșul sfârșit.

Mai departe, el arată că „oamenii sunt împărțiți în oameni cu caracter bun și oameni fără caracter”. Ideea se amplifică în paginile următoare. Sunt date apoi diferite definiții din psihologie (conștiință, țările sufletescă, lozincă, ideal, patimă, deprindere, etc.) cari popularizează și aplicative prin pildă din istoria lumii, la viața practică, deschid gândirii orizonturi largi și dezvoltă înțelesuri adânci ale vieții.

Popularizatori de știință, și alți apostoli ai culturii, s'au ivit în vremea noastră mult pe toate drumurile, dar într'adevăr alesi sunt puțini. D. Teampau, director al unei școli menită să dea purtători de lumină la sate, e dintre aceștia din urmă.

Către cei mai inteligenți dintre colaboratorii și prietenii „Culturii Poporului”

Colaboratorii noștri, cari ne trimit spre publicare versuri, sunt rugați să aibe buna voință a ține seama că foaia aceasta își are rostul ca foaie de propagandă culturală-educativă și că de abia pot intra, în cuprinsul ei, contribuțiile ce interesează din acest punct de vedere: literatura propriu zisă socotind-o pe al doilea plan, să prefere deci să ne trimită stiri și județioase comentarii asupra faptelor culturale, sociale și economice, întru cât acestea din urmă pot servi mai mult acțiunii de propagandă întreprinsă.

Are mare însemnată pentru această foie cunoașterea și publicarea faptelor doveditoare că: viața satelor merge spre înălțare; că îndrumătorii acestei vieți — elementele ei culte — înțeleg neputința de a avea o reală ridicare culturală a țărânilor, fără deprinderea țărânului să citească și să se intereseze de tot ce privește cartea și gazetele cinstite, cuminte și bine scrise; că nu înseamnă a face propagandă, citind o carte sau gazetă oarecare — scrisă în felul arătat aci — fără să îndemni și pe alții s'o citească, să se lumineze și să facă ceace fac țărâni din țările într'adevăr civilizate ale lumii.

Elementele culte dela sate, învățătorii, preoții, noștrii primarii, jandarmii, cărturarii, toți aceia dintr'aceștia mai cu seamă cari se socotesc buni prieteni ai „Culturii Poporului”, vor da un mare și adevărat sprijin stăruitor noștrilor pentru luminarea poporului, sfătuindu-l să prege pe colegii lor din comunitate vecine, să se aboneze la această foie și să îndemne la rândul lor și pe alții să se aboneze și s'o citească.

Principali ridicători culturali

„Noțiuni generale de puiericitură de dr. Ad. Apostol. (Editura „Cartea românească”. Preț 20 lei, 32 pag.)

Distinsul nostru colaborator înfățișează lumii satelor o nouă viorba de medicină populară. Priceperea d-sale de popularizator, lucrările numeroase, în acest gen, pe cari le-a dat, ne fac să-l clasificăm printre cei mai valoroși medici ai noștri, popularizatori de știință.

E greu, foarte greu chiar, să transpuim adevărurile științei într-o limbă curată populară. De ce? Pentru că, cu toată suferință adevărată nediscurabile, nu este deloc ușor să pui în gura săteanului nostru o numire științifică, pe care la cel dintâi prilej de întrebunțare o schimonosește, și să-l inițiezi în taine cari sunt prea adânci, chiar pentru mulți dintre cărturari.

De aceea, meritul unui asemenea scriitor este mare mai ales atunci când el trece peste toate piedicile și ne înfățișează rodul muncii sale, în chip sugestiv, cu ilustrații și cu câteva rețete medicale, al căror rost îl înmărește „pe înțelesul tuturor”.

Reomandăm cu căldură cititorilor noștri noua carte de popularizare a d-lui dr. Odiseu A. Apostol, socotind că le facem un mare bine, întrucât așa cum ne vom crește copii așa vom pregăti viitorul neamului.

„Anuarul Academiei teologice ortodoxe române din Sibiu”.

Intotdeauna anuarele școlare interesază publicul doritor să știe ce s'a petrecut în timpul unui an școlar, în interiorul unei școli. Anuarul de care ne ocupăm e cât se poate de bine întocmit de d. dr. Eusebiu R. Rosca, directorul academiei, și demn de luare aminte.

Atrăgător, cu deosebire, articolul, cu caracter de studiu, al profesorului dr. J. Hradil, în ce privește Preotul ca săvârșitor al celor sfinte. Articolul se încheie cu rugăciunea:

„De aceea, să ne rugăm zilnic la Dumnezeu, să ne dea harul, ca să folosim bine talanții pe cari-i i-am primit; ca după moarte, cu cei buni și cu slugile credincioase, să intrăm în viața fericită și să ne bucurăm în veci”.

Partea statistică, bogată.

O mențiune specială pentru articolul intitulat „Raportul dintre știință și religie”, al studentului Nicolae Popovici, care se străduiește să aducă contribuții noi, modelând și apropiind terenul împăciuitor dintre aceste două drumuri, pe cari, mîntea și sufletul trebuie să meargă împreună.

RADU N. MISLEA

O carte bună este cel mai bun prieten.

Plugăria și Credința

în Dumnezeu

(Căntăre din pag. 1-a)

Natura însăși? Și atunci când, privitor la agricultura, este vorba de puterea de creație și de producție a celei dintâi, este vorba, în realitate, de puterea de producție și de creație a însuși omului.

Așezăți-vă, deci, la muncă stăruitoare și sistematică: încercați a înțelege că întâi printr'o arătură adâncă și apoi prin arături sau grăpări superficiale, rupând coaja pământului, dată voe apelor să pătrundă în masa lui și împiedecăți, simultan picurerea lor prin evaporare; alegeți, în fiecare an sămânța; curățați-o perfect de corpuri străine și imbutăiați-o în soluții desinfectante, înainte de semănat; semănați-o mai adânc, sau mai la suprafață după cum pământul este mai nisipos sau mai argilos, mai ușor sau mai greu; pliviți holdele înainte ca buruienile să-și fi coapt semințele și să fi umplut câmpiile; rezervați parcelele pentru sămânța încă din timpul vegetației și lăsați-le să se coacă ceva mai mult ca celelalte; adunați de pe lanuri și ultimul spic, căci poate tocmai el conține cel mai valoros bob pentru recoltile ce vor urma; păstrați în locuri sănătoase, spațioase și bine aerisite, grăunțele pe care le-ați adunat cu atâtă trudă; așteptați momentul cel mai favorabil pentru desfacerea lor și, eventual, organizați-vă în cooperative; evitați intermediarii; uniți-vă voi între voi și organizați-vă. Cultivați, în fine, credința și speranța în Dumnezeu, când este vorba de sufletul vostru, de familia, neamul și patria voastră;

„Să dea săracul ce o putea, „Să dea oricine cât o vrea „Și adunând de ici colea, „Să n'abă parte de nevoi „Urmașii celor din război” ne-au mișcat sufletele și multă lume a luat parte la serbare.

Programul, bogat, a mulțumit publicul.

Poezii, frumoase; căntece, plăcute.

S'au jucat piesele: „De-ale lui Păcală”, comedia „Jidanul și Logodnică”, „O călătorie în Rusia”, „Negru la bărbier”. S'au distins d-nii Pănoiu, I. Ianculescu, I. Petolescu și d-ra D. Burduca.

Exerciții gimnastice la bare și paralele. Bal. Tombolă. Bufet. Muzica Regimentului 95 infanterie a distrat publicul cu cele mai frumoase arii naționale.

Toți asistenții au plecat foarte mulțumiți, că au putut petrece o zi sub cerul liber, la umbra unor sălcii plectoase, la marginea Dunării.

IOSEF N. DUMITRESCU
Bistrița

D-lui Iosif N. Dumitrescu-Bistrița. — Vom cerceta și vă vom satisface. Regretăm, că scrisoarea dvs. ne-a sosit cam târziu. Despre neajunsurile pe cari ni-le-ați comunicat, vom vorbi.

D-lui M. C. Nicolaeșcu, Polana. — Puteți fi convins, atd dvs., că și colegii dvs., și d. ministru dr. Angelescu se va interesa, și că al d-sale cuvânt va avea toată greutatea necesară, dacă, într'adevăr, cele ce susțineți sunt exacte. Vom cerceta și noi. Tineți-ne la curent cu cele ce mai știți.

D-lui C. Gotoiu, Detroit, America. — Am primit articolele și contribuțiile dvs. la susținerea gazetei, pentru cari vă mulțumim deopotrivă. Ne pare foarte rău, că articolele au sosit într-o vreme, când gazeta a avut din nou de învins greutăți, la tipărire. Articolele sunt cât se poate de interesante, dar ne temem că, până la tipărirea numărului de față, ele au ieșit din cadrul actualității. Dacă vojiți, trimiteți-ne altele; vor avea locul cuvenit. Foiletonul, pe care numai excepțional îl punem în numărul acesta în pag. primă, l-am rezervat, ca regulă generală, exclusiv literaturii sau chestiunilor cu precis caracter cultural.

D. general Petala vă mulțumește personal pentru grija ce purtați „Culturii Poporului”.

Intenția dvs. de a edita și redacta o revistă românească în Detroit o găsim laudabilă. Din punct de vedere național și cultural românesc, faptul nu poate fi decât foarte îmbucurător; cu cât seriosul românesc, curat, corect, va pătrunde mai mult în rândurile românilor de peste ocean, cu atât mai mult frații noștri de acolo își vor păstra mai bine și mai curate limba și firea lor etnică, — pe lângă că vor putea cunoaște și înțelege problemele sociale și culturale ale țării lor de origine.

Nădăjdum, că ne veți trimite și nouă revistă. Ii vom consacra articolul meritat.

D-lui David Vasilescu-Boscorove, Argeș. — Negreșit, în numărul viitor al gazetei.

D-lui D. I. Dogaru, Chișinău. — Publicăm cu plăcere fragmentul de monografie, primit. Și vă felicităm. Preocuparea vi-lăudabilă; dacă mulți dintre cărturarii, cari trăiesc la țară sau în atatea orașe de provincie, ar face la fel, de sigur, cunoașterea legăturii noastre cu trecutul ar fi mult înlesnită și ea ar desăvârși atât cunoașterea mai de aproape a țării, cât și unirea sufletescă a celor cari am ajuns să trăim laolaltă, după veacuri de zăbucium și după năzuințe până acum neisbutite.

Dacă a-ți voi se primiți, v'am da câteva sfaturi. Menționați, în note, în josul paginilor, documentele și lucrările istorice la cari vă referiți; notați datele necesare, pentru cunoașterea timpului în care faptele relatate s'au petrecut; îngrjiți, cât se poate mai mult, forma expunerii, spre a o face cât mai atrăgătoare cu puțință și cât mai interesantă, fără ca, totuși, s'o încercăți prea mult.

D-lui Vi. d. mir? Diaconu Coș, Satu-Mare. — Vă adresăm aceleași cuvinte, pe care le-am adresat colegului dvs. delia Balce-Bihor. Ne-ați vorbit într'un rând despre un studiu, pe care ați voi să-l publicați; dați-ne, asupra-i, lămuriri mai amănunțite.

Comuna Secueni din Bacău

Iși zidește biserică nouă

În ciuda tuturor încercărilor de răstăcire sufletească, cu cari părtașii setelor religioase băntuiesc satele și orașele țării noastre, simțământul temeinic și frumuseții religiei noastre creștine ortodoxe, nu numai că rămâne neclintit, dar crește și se împuieră, din zi în zi mai mult. Ce altă dovadă e faptul că pretutindeni, în lungul și în latul țării, se zidec locașuri noi Domnului? E cel mai sfânt semn al legăturii noastre cu Cel atotputernic și, prin el, cu strămoșii noștri din strămoși și cu pământul pe care Neamul românesc trăește de veacuri, cu credința, cu datinele și cu năzuințele lui.

Comuna noastră a simțit nevoia să aibă o nouă biserică, și-o va avea.

În Duminică, cu care s'a încheiat luna trecută, s'a pus, aci, piatra de temelie a unui nou locaș dumnezeesc, cu smerenia și cu slujba mare cuvenită pentru pomenirea unui fapt ca acesta.

Lume multă, nu numai din comuna noastră, ci și din cele vecine.

Dimineața, cei noștri ai Cercului cultural preotesc de aci

au săvârșit, în sobor, slujba bisericăscă, în mica și vechea biserică de lemn pe care o avem, în fruntea soborului preotesc slujind părintele proteroc, Zota al Bacăului.

Cu acest prilej, părintele proteroc a vorbit, pătrunzând adânc în sufletele celor de față, despre „Rolul bisericii creștine”.

Cuvintele sfintiei sale proterocului și solemnitatea slujbei, glasurile preoților bătrâni și înflegerea clipei acestora de cercnicie au învăluit mulțimea într'o atmosferă de reculegere sufletească, pe care sătenii o vor ține minte vreme îndelungată.

După masă, în localul școlii, s'au rostit cuvântări frumoase de către sf. sa proterocul Zota și de către pr. Lazescu, Nourescu și Țițaru.

Între corurile cântăreților, am avut cuvânt și o am spus ceea ce am simțit și ceea ce trebuia să simtă orice român bun, orice creștin semin la suflet, în clipe de măreția acestora. Sunt clipe, cari trebuie să rămână în suflete, întru amintirea zilelor pe cari le trăim.

SCARLAT BURGHELE
Învățător

DIN HINOVA (Mehedint)

Obrejița (R-Săra)

În ziua de 31 Iulie, a fost aci o serbare câmpenească, în folosul orfanilor de războiu.

Frumoasele versuri: „Să dea săracul ce o putea, „Să dea oricine cât o vrea „Și adunând de ici colea, „Să n'abă parte de nevoi „Urmașii celor din război” ne-au mișcat sufletele și multă lume a luat parte la serbare.

Programul, bogat, a mulțumit publicul.

Poezii, frumoase; căntece, plăcute.

S'au jucat piesele: „De-ale lui Păcală”, comedia „Jidanul și Logodnică”, „O călătorie în Rusia”, „Negru la bărbier”. S'au distins d-nii Pănoiu, I. Ianculescu, I. Petolescu și d-ra D. Burduca.

Exerciții gimnastice la bare și paralele. Bal. Tombolă. Bufet. Muzica Regimentului 95 infanterie a distrat publicul cu cele mai frumoase arii naționale.

Toți asistenții au plecat foarte mulțumiți, că au putut petrece o zi sub cerul liber, la umbra unor sălcii plectoase, la marginea Dunării.

IOSEF N. DUMITRESCU
Bistrița

Din îndemnul și prin stăruința unui inimos comitet de domni și domnișoare, a fost aci, la 15 August, o serbare, urmată de joc.

Serbarea a început, la ora 5 d. a., cu recitari de poezii bine alese, cu căntece naționale și cu soneave.

Tineretul satului a jucat, cu pricepere, „Doctorul fără voie”. Cuvintele de laudă, adresate „arțizilor”, au fost meritate cu prisosință.

A urmat jocul și a ținut până la ziua. În privința aceasta, a fost de desprins un fapt, care m'a durut și mă doare sufletește, după cum fără îndoială doare pe oricine cine simte și înțelege greșala și urmările ei: și cu prilejul acesta, n'am văzut jucându-se decât dansuri „mo derne”, cari nu fac cinste satelor noastre. Așa se nimicește, oomora obiceiurilor frumoase de altă dată. E dovadă istoria unui neam o face păstrarea obiceiurilor strămoșești.

C. GEORGESCU-OBREJIȚA

INFORMAȚII

LĂMURIRE. — Lipsa din țară, vreme de câteva săptămâni, a directorului nostru, d. general N. Petala, și gronțată întâmpinată în tipărirea gazetei — rosturile noastre tipografice nefiind încă definitiv statornicite — au făcut ca apariția acestui număr să întârzie.

E ușor de înțeles cititorilor, colaboratorilor și prietenilor noștri, că de mult regretăm noi silitele întârzieri pe cari le avem. De aceea le și amintim, încă o dată, că avem nevoie de tot sprijinul lor inteligent, dat cu toată inima și la vreme.

Congresul internațional al învățământului secundar, ce urma să fie, anul acesta, în București, la sfârșitul lunii curente, a fost amânat, din cauza doborâului pe care țara noastră îl poartă pentru fostul său mare și iubit rege Ferdinand.

Societatea „V. Conta” a studenților creștini din Basarabia. — După pilda studenților din celelalte provincii românești, studenții creștini din Basarabia, au pus, nu de mult, bazele societății studențești „V. Conta”.

Odată cu înființarea Facultății de teologie din Chișinău, era de așteptat ca, și în provincia dintre Prut și Nistru, activitatea culturală a tineretului nostru universitar să se intensifice.

De aceea și tânărul societate studențească din Basarabia, pe lângă scopurile pur studențești, și-a înscris în programul său o varietate de activități culturale: întemeierea de biblioteci prin sate și orașe, conferințe culturale și religioase printre săteni și locuitorii dela periferiile orașelor. Nicăieri ca în Basarabia, țărâna noastră nu are nevoie de atât de stăruitoare îndrumare în viața ei de toate zilele.

Societatea „V. Conta” intenționează să înființeze și un birou de informații pentru țărani.

Comitetul societății: M. Cerceș, președinte; M. Băleanu și O. Constantin, vicepreședinti; C. Gureanu, casier; V. Brânzei, contabil; C. Mitru, bibliotecar; Oh. Uța și T. Utium, secretari; I. Hustu, E. Marandici și I. Socolov, supleanți.